

13. **Update ecoscan Zuidbuurt**
Tauw
Kenmerk: N002-4782941VJW-kmi-V01-NL
05-07-2011

Notitie

Contactpersoon V.J. Wisgerhof

Datum 5 juli 2011

Kenmerk N002-4782941VJW-kmi-V01-NL

Update Ecoscan Zuidbuurt, Eemnes

1 Inleiding

In 2008 is in het kader van een bestemmingsplan een ecologisch onderzoek ("ecoscan") uitgevoerd in de Zuidpolder in Eemnes. Ten tijde van het schrijven van dit supplement wordt het beoogde voornemen spoedig in twee bestemmingsplannen ter visie gelegd. De ecoscan uit 2008 dient geüpdate te worden aangezien deze binnen drie jaar verouderd. De ecoscan dient geüpdate te worden aan de hand van de autonome ontwikkeling die heeft plaats gevonden in het plangebied. Daarnaast zijn in deze periode verschillende veranderingen doorgevoerd in de Flora- en faunawet, is de ligging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) herzien en zijn nieuwe gebieden aangewezen als Natura-2000 gebieden. Ook hebben zich veranderingen voor gedaan in het voornemen. In dit supplement worden de punten uit de ecoscan behandeld waarop deze wijzingen en nieuwe inzichten van toepassing zijn.

De ecoscan schrijft nader onderzoek voor naar het voorkomen van de Steenuil, Rugstreeppad en Poelkikker in het plangebied. Dit nader onderzoek wordt in 2011 uitgevoerd. Overige beschermde soorten worden in het plangebied niet verwacht vanwege het ontbreken van geschikt habitat of er wordt op andere aanwezige beschermde soorten geen negatief effect verwacht als gevolg van het voornemen. In dit supplement wordt alleen op de Steenuil in gegaan, omdat de natuurwetregelgeving omtrent deze soort gedurende de afgelopen drie jaar veranderd is (2.2.1).

2 Update natuurbeschermingswetgeving

2.1 Ligging plangebied

De omvang van het plangebied is gewijzigd ten opzichte van het plangebied waar in 2008 de ecoscan voor is uitgevoerd (zie figuur 1.1). Het zuidelijke deel van het plangebied bestaande uit ongeveer drie percelen en akkerlanden zijn komen te vervallen. Het gehele plangebied omvat nu circa 31 hectare. Hierbinnen is de ontwikkeling van een bedrijventerrein alsmede de gefaseerde ontwikkeling van 500 woningen gepland.

Ook in de huidige situatie zijn de ontwikkelingen lokaal van aard en hebben geen externe effecten die reiken tot de EHS of de Natura 2000-gebieden. Om deze redenen worden effecten van de geplande werkzaamheden ook in deze update alleen getoetst aan de Flora- en faunawet.

Figuur 1.1 Oorspronkelijke (links) en voorgestelde, verkleinde plangebied (rechts)

2.2 Aanpassingen natuurbeschermingswetgeving

Veranderingen die zich gedurende de afgelopen drie jaren hebben voorgedaan in de Flora- en faunawet bestaan uit het toevoegen van de weekdiersoort Platte schijfhoren aan tabel 3 (strikt beschermde soort). Daarnaast is het beschermingsregime voor vogelsoorten aangepast. Hieronder worden deze veranderingen en de consequenties van het voornemen per soortgroep behandeld.

2.2.1 Vogels

Algemeen

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status gekregen. Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens het broeden. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd.

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens het broedseizoen (grootweg van maart tot augustus). Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van categorie 5 in principe alleen tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer “zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden” dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn.

Categorie 1 t/m 4-soorten zijn (kolonie)broeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden. Ze zijn zeer honkvast en daardoor afhankelijk van de bebouwing en/of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Hun vaste rust- en verblijfplaats en hun functionele leefomgeving is daarom jaarrond beschermd.

Vogels die zijn opgenomen in categorie 5 keren vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan. Deze soorten beschikken echter wel over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen als de voormalige broedplaats is vernietigd. In dat geval dient er wel voldoende alternatief habitat in de omgeving van het oude nest aanwezig te zijn.

Categorie 1 t/m 4-vogelsoorten

Op basis van de ecoscan is het voorkomen van de Steenuil in het plangebied niet op voorhand uit te sluiten. Tijdens het veldbezoek (uitgevoerd in 2008) zijn de Sperwer en de Buizerd waargenomen. In het plangebied zijn tijdens dat veldbezoek prooiresten aangetroffen. Het betrof een Houtduif die ten prooi gevallen was van een Havik of een Sperwer. Op basis hiervan wordt het ook voorkomen van de Havik in het plangebied niet uitgesloten. Het habitat van de Havik is gebonden aan (grote) bossen en bosschages, bosranden en half-besloten cultuurlandschap [Bijlsma et al., 1996; Hoogenstein & Meesters, 2009]. Bosschages zijn afwezig in en in de omgeving van het plangebied, waardoor het betreffende landschap het karakter van een open cultuurlandschap heeft. Het voorkomen van de Havik wordt daarom alsnog uitgesloten.

De Steenuil is als soort opgenomen in categorie 1. Dit houdt in dat vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van deze soorten jaarrond beschermd zijn. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet waargenomen in het plangebied tijdens het oriënterend veldbezoek in 2008. Holten in de solitaire bomen in het plangebied zijn geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor deze soort. Steenuilen zijn sterk gebonden aan hun vaste standplaats. Vanuit deze verblijfplaatsen heeft het territorium een straal van een paar honderd meter [Beersma et al., 2008]. Het is niet uit te sluiten dat het zich binnen het plangebied één of meerdere territoria van steenuilen bevinden. Het realiseren van het voornemen leidt tot fysieke schade aan steenuilen en het permanente verlies van het gehele leefgebied (territoria) van deze soort. Nader onderzoek naar de functie(s) van het plangebied voor deze soorten is noodzakelijk. Op basis van de resultaten van dit nader onderzoek kan worden vastgesteld wat de effecten van het voornemen is op deze soorten.

Het plangebied heeft een functie heeft als jachtgebied de Buizerd en Sperwer (beide categorie 4-soorten). Het plangebied biedt geen geschikt habitat voor vaste rust- en verblijfplaats van deze soorten. Het ten uitvoering brengen van het voornemen houdt in dat jachtgebied permanent verdwijnt. Het habitat waarin deze soorten in foerageren bestaat uit alle mogelijke habitats, van gesloten bos tot kaal akkerland [Bijlsma et al., 1996; Hoogenstein & Meesters, 2009]. In de omgeving van het plangebied is dit type habitat in grote mate aanwezig. Daarnaast jaagt de Sperwer ook in parken en plantsoenen in de stad [Bijlsma et al., 1996].

Gesteld kan worden dat deze soorten voldoende alternatief jachtgebied kunnen vinden in de omgeving van het plangebied na de realisatie van het voornemen. Negatieve effecten op deze soorten ten gevolge van het uitvoeren van het voornemen zijn daarom op voorhand uit te sluiten.

Categorie 5-vogelsoorten

De Grote bonte specht heeft mogelijk broedplaatsen naast het plangebied. Het betreft de eiken in de bomenrij die parallel gelegen is aan de A27.

De Grote bonte specht is een soort uit categorie 5. De rust- en verblijfplaatsen van vogelsoorten van categorie 5 kunnen jaarrond beschermd zijn wanneer “specifieke zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden” dat rechtvaardigen.

In dit geval bevindt zich potentieel broedhabitat buiten het plangebied. Het plangebied wordt door de Grote bonte specht hooguit gebruikt als foerageergebied. Ten aanzien van de foerageermogelijkheden kan in dit geval gesteld worden dat de omgeving voldoende alternatief biedt. De mogelijkheden om te foerageren zal als gevolg van de ontwikkelingen niet aangetast worden. Een lichte verstoring van foerageermogelijkheden tijdens sloop- en/of bouwwerkzaamheden is echter wel mogelijk. De omgeving is heeft voldoende draagkracht om een tijdelijke verstoring op te kunnen vangen. Geconcludeerd wordt dat specifieke omstandigheden op dit punt daarom niet aan de orde zijn, en dat er geen aantasting plaats vindt van categorie 5 vogels en verblijven.

Algemene broedvogels

Het plangebied is geschikt als broedgelegenheid voor algemeen broedvogels, zoals de Kievit. Op voorhand is niet uit te sluiten dat algemene vogelsoorten tot broeden komen in het plangebied. Elk nest is zolang het als broednest gebruikt wordt beschermd, ongeacht de vogelsoort. De werkzaamheden en daarmee gepaard gaande effecten dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit.

Daarom dienen de werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen (globaal van maart tot augustus) te starten of te worden uitgevoerd. Dit is een globale periode, omdat het niet uitgesloten is dat vogels ook buiten deze periode broeden. Op deze manier kunnen mogelijke effecten op de aanwezige broedvogels in het plangebied worden uitgesloten.

Tijdens de periode dat nesten daadwerkelijk in gebruik zijn als nestlocatie door vogels mogen geen van de geplande activiteiten van start gaan, totdat het broeden voorbij is en de jongen zijn uitgevlogen.

2.2.2 Ongewervelden

Het plangebied is gelegen binnen het algemene verspreidingsgebied van de Platte schijfhoren [Boesveld, et al., 2009]. Onderzoek naar deze soort is in het kilometerhok van het plangebied nooit uitgevoerd [Boesveld, et al., 2009]. De soort is wel voor 2004 binnen een straal van 5 km van het plangebied waargenomen [Boesveld, et al., 2009].

De Platte schijfhoren heeft een voorkeur voor helder, stilstaand of zeer zwakstromend water met een rijke plantengroei. Diepte, breedte en isolatie van water(gangen) lijken het voorkomen weinig te beïnvloeden. De soort leeft zowel in grote plassen en meren als in smalle sloten. Het water mag niet te voedselrijk zijn. Ook mogen de wateren niet periodiek droogvallen [MinEL&I].

Ten tijde van het veldbezoek, uitgevoerd in 2008, bestond het plangebied uit relatief nutriëntenrijke weiden met enkele smalle sloten. Deze sloten stonden ten tijde van het veldbezoek nagenoeg droog. Ditzelfde beeld is in 2011 vastgesteld. Dit vormt geen geschikt habitat voor de Platte schijfhoren.

3 Conclusies en aanbevelingen

Op grond van de beschikbare gegevens en de doorgevoerde aanpassingen in de natuurbeschermingswetgeving gedurende de afgelopen drie jaren worden de volgende conclusies getrokken, die complementair zijn aan de conclusies uit de ecoscan.

- Er is reden om het voorkomen van de steenuil in/nabij de Zuidpolder nader te onderzoeken
- Er is geen geschikt habitat voor de Platte Schijfhoren aanwezig in het plangebied

4 Literatuur

[Beersma P., Beersma W. & Burg A. van den, 2008]
Steenuilen, Roodbont uitgeverij, Zutphen

[Boesveld et al., 2009]
Boesveld, A., Gmelig Meyling, A.W., Van Lente, I. (2009) Inhaalslag verspreidingsonderzoek Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2009. platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Stichting Anemoon

[Hoogenstein L. & Meesters G., 2009]
Handboek vogels van Nederland, KNNV Uitgeverij, Zeist

[MinEL&I]

Website van het Ministerie van Economische Zaken, landbouw & Innovatie] (www.minInv.nl)
(laatst bezocht op 12 april 2011)